

№187 (26639)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издается с 14 марта 1923 года

2026 азы 10 октябрь – кæфты мæйы 10 бон, сабат

Аргъ 10 сомы

Цæгат Ирыстоны республикон адæмон газет
Республиканская народная газета Северной Осетии

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

- 2 ФЕСТИВАЛЬ
Кавказыл тох: историйы æгæгдзинад
- 3 ТЕМАТИКОН ФАРС
Æнцойбон
- 4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Дзюдо

www.rastdzinad.ru
vk.com/club21763321
https://max.ru/id1504031916_gos

«Уæрæсейы раздзотгæ»

Фембæлд – æрыгон разамонджытимæ

Республикаейы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд президенты платформæ «Уæрæсе – гæнæнты бæстæ»-йы, «Эльбрус», загъгæ, Уæрæсейы раздзотты клубы хай чи у, «Обучающие экспедиции», загъгæ, уыцы проекты архайджитимæ.

Фембæлды архайдтой республикаейы Хицауады Сæрдары хæдивæг Алыбегты Эллæ, ахуырад æмæ наукæйы министри хæстæг рæстæгмæ æххæстгæнæг Андрей Швецов æмæ Фæсивæды

хуыддæгты фæдыл комитеты сæрдары хæстæг рæстæгмæ æххæстгæнæг Дзгойты Станислав. Фараст адæймаджы цы кйорды ис, уый æрцыд Цæгат Ирыстонмæ, цæмæй бынаты базонгæ уа,

бæрæггæнæнтимæ архайыны хуыддæг ахуырады кйаказы куыд арæст у, уымæ æмæ эксперттимæ иумæ рахæссын ахæм уынаффæтæ, цæмæй системæ куса ноджы хуыздæр. Ацы проект æххæстгонд кæм цæуы, Цæгат Ирыстон у Уæрæсейы æртæ ахæм регионæй иу. Иннæ дзууæ сты Мæскуы æмæ Кемеровойы областтæ.

Сергей Меньяйло уаджытæн арфæ ракодта æмæ загъта, «Уæрæсейы раздзотгæ», загъгæ, ацы конкурсы чи архайдта, уыдонæн сæ кæхы ныридæгæн дæр бафтыд бирæ хорз хуыддæгтæ саразын, кусджытæн разамынд дæттыны программæйы фæрцы та сæм фæзынд стыр фæлтæрддзинад.

– Сæ курдаты, фæллоймæ уарзондзинады,

ныфс æмæ фидардзинады фæрцы æрыгæтгæ куы басгъуыхы, уæд уый у иттæг хорз. Конкурс «Уæрæсейы раздзотгæ»-йы чидæриддæр архайдта, се 'ппæт дæр сты уæла-хиздзаутæ. Фæлæ дарддæр дæр хъæуы размæ цæуын. Уæ зæрдыл æй бадарут – разамонæг хуамаæ зона раст æмæ дæсны уынаффæтæ хæссын, уымæ, уæззау æмæ тыхст рæстæджыты дæр. Афтæ куы уа, уæд дзы рауайдзæн дæсны разамонæг. Ахуырады кйаказы та нæм ис раппæлинаг хуыддæгтæ, уæлдай фылдæр нын бантыст фæстаг фондз азы. Архайдзæстæм дарддæр дæр, æмæ нæ фæлтæрддзинадæй уын рæдауæй фæхай кæндзыстæм, – загъта Сергей Меньяйло.

Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг хуæгæ амынддзинадæтæ радта æрыгон разамонджытæн. Алчи дзы загъта йæ хуыды.

Бæрæг куыд у, афтæмæй проект «Обучающие экспедиции» æххæстгонд цæуы Уæрæсейы Федерацийы Рухсады министраты хъæлпæрисæй.

РЦИ-Аланийы
Сæргълæууæг
æмæ Хицауады
пресс-службæ

Бæрæгбон

Сæ фæллой – арфæйаг

Нæ республикаейы хъæуон хæдзарады цы бирæ хорз адам фæллой кæны, уыдонæн у сæ профессионалон бæрæгбон. Цæгат Ирыстоны агропромышленнон кйабазын цавæр æнтыстдзинæдтæ бафтыд йæ кæхы, цы зындзинæдтæ æвзарыцц, уый фæдыл нæ уаджæсæг фембæлд РЦИ-Аланийы хъæуон хæдзарады министри хæдивæг КЪАДЗАТЫ Игоримæ:

– Бирæ цæлдхуртæ æвæры цард хъæуон хæдзарады кйаказы райрæзтæн, фыццæджыдæр, зæхкусæджы æрдзы хорзæх хуамаæ уа, дыккаг та – хидвæллой кæуыл фæкодта, уыцы цæттæ продукцийæн аргъ нæ вæййы. Фæлæ зындзинæдты ныхмæ кæддæриддæр фидар лæууы адæймаг. Уымæ гæстæ ацы азы куысты бæрæггæнæнтæй зæрдæ рухс кæны.

Нæ республикаейы хуым-зæххытæ ис 190 мин гектары. Уыдонæй фæззыгæнд культуртæ байтыдтой 70 мин гектары – фæззыгон мæнæу, хъæбæрхор, гæн, хохаг хæдур æмæ рапс. Иууылдæр афойнадыл æфснайд æрцыдысты, æркарстой дзы 220 мин тоннæйы бæрц тыллæг, уый, ивгъуыд азы ацафонимæ абаргæйæ, у 27 мин тоннæйы фылдæр.

Куыд æрвылуалдзæг, афтæ ныр дæр нæ хуым-зæххыты фылдæр хай, 70 гектары, бацахста нартхор, нæ хæдзарæдтæ ныссагътой 140 гектары картоф, 80 гектары халсарты, байтыдтой 8 мин гектары æхсынæн, хъæбæрхор, уымæ, дыргытæ, гагадыргытæ æмæ æндæр культуртæ. Ацы аз къæвдаджын скодта, тауæн кампани æмгъуыдæй чысыл фæстæдæр райдыдта, уымæ гæстæ хорæфснайæнты рæстæг дæр айвта. «Росагролизинг»-имæ æмгуыстæд кæнæм, уымæ гæстæ нæ хæдзарæдты

фæзынд ног мæркусаен техникæ. Нæ республикаейы агропромышленнон комплекс рæст аразæм «Хъæуон хæдзарады æмæ хъæуонхæдзарæдон продукцийы, хомаг æмæ хойраджы базарадæн уаджæттæ» пæддзахадон программæмæ гæстæ. Федералон æмæ республикон бюджетæй 2026 азы пæддзахадон æххуыс кйабазын уыдис

1212,9 милуан сомы. Уыцы æххуысы фæрцы бирæ куыстытæ сæххæст кæнын бафтыд кæхы. Æхсызгонæй загъдзынæн, 302 гектары бæрц æрыгон дыргытæ кæй ныссагътам, фæзындис нæм ног таладонтæ.

Алывæрыс æххуыс ис

архайæм федералон пæддзахадон информацион системæтæ «Меркурий» æмæ «Хориот»-ы. Афтæмæй хыгъд цæуыцц æппæт хъæуонхæдзарæдон цæргæйытæ дæр. Районты бынæттон администрацитæ æмæ хъæуон хæдзарады управленитæн ис

цаг къæхдзæфтæ чи кæны, ахæмтæ. Уый, æнæмæнг, фæзындзæн иумæйаг бæрæггæнæнтыл.

Иннæ вазыгджын фарста – рæзгæ фæлтæры 'ргом хъæуон хæдзарæдмæ раздахын. Хорз специализисттæ цæттæ кæнын нысанимæ нæ бæстæйы Хъæуон хæдзарады министрæд «Россельхозбанк»-имæ кæй расидысты, уыцы программæ ныр цалдæр азы ныфсджын къæхдзæфтæ кæны. Нæ республикаейы 21 сколайы æнтыстджынæй кусы 40 агрокълæсы. Æрæджы Тæмисчы, сывæллæтты реабилитацион центры фæзуатыл, ацыд агрокълæсты фестиваль. Æмæ дзы цы нæ уыдис фæнæн! Сывæллæттæ равдыстой сæхи кæххæллойы уагъд продукци – дыргытæ, халсартæ, чидæртæ та дарынц инкубатортæ, зылынц ноугагъд цыутæм, уыдон дæр фелдæм.

Хæххон пæддзахадон аграрон университеты та ныр фæндзæм хатт йæ куыст райдыдта проект «Фермерытæ скола».

Фæззæг ралæууыд, æмæ зæхкусæгæн йæ сагъæстæ иууылдæр басты йæ тыллæг афойнадыл бафнайнаймæ. Кæй загъын æй хъæуы, æнцон рæстæг не 'скодта – зынаргъ сты тауинагтæ, артаг, минералон хъæцæнтæ. Уымæ гæстæ, зæххы бæркад кæй фыдæбонæй цæуы, йæ куыстыл æнувыд чи у, уымæн хуамаæ не 'ппæт дæр нæ сæрæй ныллæг æкувæм. Бæркадджын æмæ амонджынæй, æнæниз æмæ зæрдæрухсæй цæрут. Бæрæгбон хорзæх уæ уæд!

ГУГКАТЫ ЖАННÆ

Парламентай

Финансон нывылдзинад æмæ социалон нысанта

Уыд Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы æвдæм равæерст Парламенты фæндзай æхсæ-зæм æмбырд. Амыдта йæ Парламенты Сæрдар ТУСКЪАТЫ Таймураз.

зыны рæстæг Парламенты Совет сæрмагондæй æр-ныхас кæны, куыд муниципалон бюджеты, афтæ республикон бюджеты æфтиагджын хайыл. Уыцы

Депутаттæ равæерстой æмæ ивддзинæдтæ бахастой 2026 азы æмæ 2027-2028 азы пыланон рæстæгмæ республикон бюджетмæ. Закъоны проекты фæдыл ныхас кодта республикаейы финансты министри хæстæг рæстæгмæ æххæстгæнæг Оксана Карова.

Куыд загъта, афтæмæй бахæссинаг ивддзинæдты нысан у бюджеты сæйраг бæрæггæнæнтæ фæбæл-вырддæр кæнын, цæмæй финанстæй хæдзардзин-дæрæй пайдагонд цæуа, социалон нысанта та – æнæкæуылымпытæй æххæстгонд. Афтæ, хъалонты æмæ æнæхъалонты æфтиагтæ ацы аз фæфылдæр уыдзысты 2 миллиард æмæ 699 милуан сомæй. 2027-2028 азы пыланон рæстæгмæ, куыд нысангонд цæуы, афтæмæй хи æфтиагтæ фæфылдæр уыдзысты 1 миллиард æмæ 902 милуан сомæй – алы уыцы аз дæр. Бахæссинаг ивд-дзинæдтæ нымæй-гæйæ, 2026 азы бюджеты æфтиагтæ фæфылдæр уыдзысты 3 миллиард æмæ 676 милуан сомæй, хæрдзтæ та – 4 миллиард æмæ 424 милуан сомæй. Хæрдзтæн сæ фылдæр, раздæрау, уыдзысты социалон. Адæмæн социалон æххуысты хæрдзтыл баф-дзæн 1 миллиард æмæ 735 милуан сомы. Ацы æх-цайæн йæ тæккæ фылдæр – 1 миллиард æмæ 583 милуан сомы – сты сæр-магонд æфсæддон опера-цийы архайджытæн æм-бæлгæ бафыстытæ.

Æппæт ацы ивддзинæдтæ нымæйгæйæ, 2026 азы республикон бюджеты бæ-

рæггæнæнтæ сты ахæм: æфтиагтæ – 57 миллиард æмæ 914 милуан сомы, хæрдзтæ – 59 миллиарды æмæ 881 милуан сомы. Бюджеты кадаварыл баф-тыд 747 милуан æмæ 536,7 мин сомы, афтæ-мæй, бюджеты кадавар ра-уад 1 миллиард æмæ 966 милуан сомы.

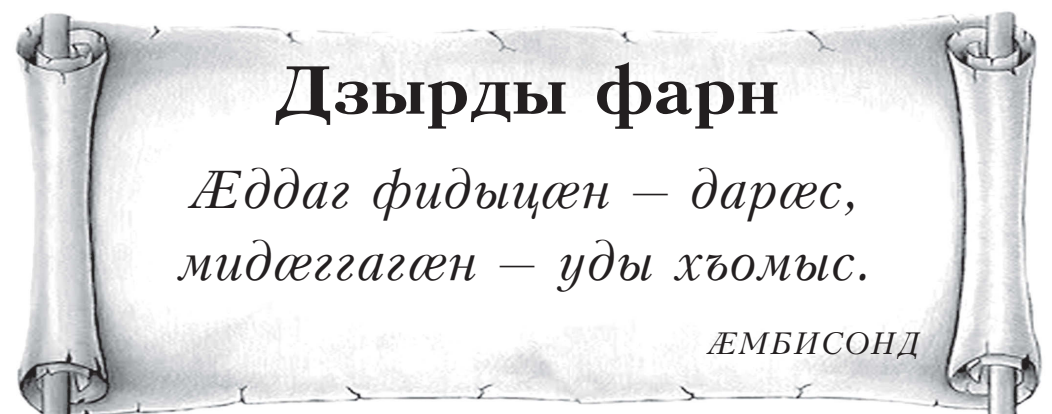
Бахæссинаг ивддзинæд-ты фæдыл ныхас кæн-гæйæ, Тускъаты Таймураз куыд загъта, афтæмæй ног бюджет бахъæхъæдта йæ социалон ахадынди-над. Йæ ныхасмæ гæс-гæ, бюджет дзуапп дæтты сæйраг национ проекттæ æххæст кæнынæн. Стыр куыст арæст æрцыд на-цион проект «Енаениз-дзинад хъæхъæнынад»-ы нысанта сæххæст кæны-нæн æмæ дарддæр дæр æххæстгонд цæудзысты. Уымæ, законæвæрына-дон оргæнты разамонæг йæ 'ргом аздæхта чи æф-тиагтæ фылдæр кæнын фарстамæ.

– Республикæйы район-ты цæугæ æмбырдтæ ара-

æфтиагтæ фæфылдæр кæнынæн нæм гæнæн-тæ, æнæмæнг, ис, æмæ уыцы куыст иумæ дард-дæр æххæст кæндзыстæм. Уымæй рахизгæйæ, пæд-дзахадон хæрдзтæ хъæуы лæмбынæг æвзарын æмæ сæм иудадзг цæст дарын. Афтæ куы уа, уæд æппæт бюджетон процесстæ дæр уыдзысты нывыл, – загъта Парламенты Сæрдар.

Уымæй уæлдай, депу-таттæ æрныхас кодтой республикаейы Æвзарæн къамис сфидар кæнын фæдыл Парламенты уы-наффæйыл, ныридæгæн дзы чи уыд, къамисы уыцы уæнгтæн сæ куысты æм-гъуыд кæронмæ кæй ахæц-цæ, уымæ гæстæ. Къами-сы ног уæнгтæ равзарыны хуыддæг арæст цæудзæн законмæ гæстæ – феде-ралон æмæ регионалон законæвæрынады амынд чи ис, уыцы бындурыл æн-цой кæнгæйæ.

ДЕДЕГКАТЫ Зæлинæ

ÆМБИСОНД

Боныхæд

Gismeteo-йы бæрæггæнæнтæм гæстæ, 10 октябры нæ уардзæн. Уæлдæфы температурæ – 9-22 градусы хъарм.

Боны дæргъ – 11,19

Хурыскаст – 06,08
Хурныгуылд – 17,27

Валютæйы аргъ

Доллар – 85,42
Евро – 95,47

12 +

Хицауадæй

Инвестицитæн — æмбæлгæ уавæртæ

Республикаейы Хицауады Сæрдар ДЗАНАЙТЫ Барис сарæзта æмбырд Уæрæсейы Федерацийы Инвестицион картæйы регионалон хай саразыны фæдыл.

Æмбырды архайдтой хицаудзинад æххæстгæнæг органты, профилон министрæтæ æмæ муниципалон районы разамонджытæ.

Инвестицион картæ у проекттæн хъæугæ фæзуат агуырыны æмæ инвестортæн гæнæнтæ æмæ æххуысы мадзæлттæ аразыны иу-мæйаг нымæцон фæрæз. Алкæйы бон дæр у территорийæ спайда кæныны фæдыл курдиат бадæттын, стæй аугæ кæныны тыххæй,

хационы радтыны кæнæ инвестор ссарины тыххæй йæ зæххы хай, бæстыхай кæнæ проект иу-мæйаг базæйы сæвæрын. Уый у бизнесæн баххуыс кæныны æмæ регионты рæзтæн ахъазгæнæг ахсджиаг фæрæз. Фæзынд Уæрæсейы Федерацийы Хицауады уынаффæйæ. Картæйы æвдыст цæуынд, паддзахады æмæ хицæн адæймагты исбоны чи ис, уыцы инвестицион фæзтæ.

Республикаейы экономикон рæз-

ты министры хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг **Олег Быкадоров** куыд загъта, афтæмæй картæйы æвæрд æрцыд 20 регионалон фæзы.

Дзанайты Барис хæс сæвæрдта ацы куыст рапарахат кæнын, цæмæй инвестортæ се 'ргом здахой Цæгат Ирыстонмæ. Ахæм уынаффæ рахаста нæ республикаейы Сæргълæууæг **Сергей Меньяло**.

— Инвестицион картæ æвдыс республикаейы хъомыс æмæ спайдагæнæн кæмæй ис, уыцы фæзæттæ æмæ æххуысы мадзæлттæ иу-мæйаг нымæцон тыгъдады. Уый у ахсджиаг къæхдæф инвестицион

архайдæн республикаейы уавæртæ скæныны, стæй экономика æмæ социалон къабазы рæзтæн уæлæмхасæн мадзæлттæ аразыны хуыддæджы, — загъта Дзанайты Барис, стæй хицаудзинад æххæстгæнæг органтæн æмæ районтæн бахæс кодта Инвестицион картæйы æвæрд хуысгæнинагмæ иудадзгæдæр цæст дарын, инвестицион проекттæ æххæст кæнынаг дзы алкæддæр ахсджиаг æмæ, чи нæ базæронд, ахæм хуысгæнинаг куыд уа, афтæ.

Нæ уацхæссæг

Фестиваль

Кавказыл тох: историйы æцæгдзинад

Ацы дыууæ боны Дзæуджыхъæуы Хъæбæлоты Билары номыл Сывæлæтты сфæлдыстады республикон гауаны цæуы фестиваль «Битва за Кавказ: грани истории».

Уый арæст æрцыд «Хъæбатырты фæлтæр», зæгъгæ, ацы историко-патриотон проекты фæлгæты. Проект ссис республикон фæсивæдон форум-конкурс уæлахиздзау. Проектæн йæ ном дæр йе уæлæг — «Фæсивæд».

Фестивалы архайджытæн арфæ рахæнынмæ æрбацыд республикаейы Хицауады Сæрдар **Дзанайты Барис**.

Фестиваль саразыны нысан уыд Цæгат Ирыстонмæ баст Фыдыбæстæйы Стыр хæсты стырдыр хæстытæй иуы тыххæй цаутæ арф æмæ æппæтварсыгæй бационны æмæ сæ базонин, стæй фæсивæды 'хсæн интернеты нырыккон гæнæнты фæрцы истори парахат кæнын.

Фестивалы фæлгæты йæ саразджытæ бацæттæ кодтой 1942-1943 азы Цæгат Ирыстон фашистон лæбурджытæ бахъæхъæнынмæ баст тематикон равдыст «Битва за Кавказ». Фенæн дзы ис Дзæуджыхъæу (уæды горæт Орджоникидзе) немцытæ бахъæхъæнынны героикон цаутæ, знаджы ныхмæ фидæрттæ аразыны Ирыстоны дзыллæ куыд архайд-

той, Суаргом знагæй бахъæхъæнынны хæстыты курсантæ-дæнджызонтæ цы стырхæбæтырдзинад æмæ лæгдзинад равдыстой, Орджоникидзеийы бынмæ немец дæрæнгонд куыд æрцыд, æппæт уыдæттæмæ баст къамтæ æмæ экспонаттæ. Стæй ма — фæсчылдымы архайджыты сгухтдзинад, заводтæ æмæ колхозтæ фронтæн куыд æххуыс кодтой, хæцæнгарз æлхæнынæн адæм æхца куыд æмбырд кодтой, уый дæр.

Хицæнæй дзы æвдыст æрцыд сабыр цæрæг адæмæн знаг цы

фидмитаг кодта, стæй, Фыдыбæстæйы Стыр хæсты Кавказыл тох куыд ахсджиаг уыд æмæ йын цы нысан уыд, уый.

Фестивалы фæлгæты арæст æрцыд дыууæ тематикон сессийы. Амыдта сæ **Хъуыссæты Михал**. Фестиваль байгом кæныны фæдыл арфæ ракодта РЦИ-Аланийы Ветеранты советы сæрдар **Фриаты Хъазыбег**.

Фестивалы фыццаг боны сессийы сæйраг хуыды уыд: «Историкон цауты рæстдзинад бахъæхъæнын — рæзгæ фæлтæры хъомылады бындур». Æмбырды архайджытæ бай-

хуыстой республикаейы национ политикаейы æмæ аддагон бастдзинæдты министры хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг **Бæгъиаты Аланы** раныхасмæ. Ныхасы сæр уыд ахæм: «Кавказыл тохæн йæ стратегион нысануæг: хæсты архайæг дыууæ фарсæн дæр уыцы тох афтæ ахсджиаг цæмæн уыд?»

Уыцы бон ма æмбырды сæйраг фарстайыл рынхасгæнæг уыд историк **Есиаты Барис**.

Уый фæстæ сессийы архайджытæ бакастыты кинонымæ «Битва за Кавказ».

Дыккаг бон та æвдыст æрцыд киноны «Без срока давности. Несломленная Осетия». Ацы хатт фембæлды темæ уыд «Историческая правда или пропаганда: как говорить на темы войны и геноцида в современном публичном пространстве». Сессийы уазæг уыд Хетæгкаты Къостайы номыл Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты историон факультеты декан, историон наукаы кандидат **Плиты Зелинæ**.

Фестиваль саразыны хæппæрис равдыстой автономон æнæкоммерцион дыууæ организацийы «Историко-культурон рухсады центр «Фыдыбæстæ» æмæ фæсивæды рæзтæн æнцонвадат уавæртæ аразыны центр «МЫ».

ДЕДЕГКАТЫ Зæлиня, къамтæ систа Татьяна ШЕХОДАНОВА

Нæ интервьютæ

Телеуынынад «Мир»-ы бæрæгбон

Æмбалады хуыздæр телеуынынад «Мир» æхсызгонæй сæмбæлд йæ равæрды 34 азыл. Паддзахадты хсæн телерадиокомпанийы сæрдар Радик БАТЫРШИН уацхæссæг Андрей КОРОЛЕВÆН дзуры хуыздæр дунеон тардицитыл, кæнгæ интеллект эфиры йæхи куыд дары, уыдæттыл.

Фæлæ уал Радик Батыршин раздæр цыбыр дзуаппытæ радта уацхæссæджы фарстатæн, загъта, фылдæр чингуытæ кæй кæсы, уæгъд рæстæг ныртæккæ йæ къухты вæййы Донато Корризийы «Потерянные девушки Рима». Уарзы денджыз, уымæн æмæ йын йæ равг радзæбæх кæны, æрыгондзинад æмæ фæлтæрддзинады хсæн æвзары фæлтæрддзинад.

Æнæхъæн «Мир»-æн разамындæттыны тыххæй та загъта афтæ: « 19 азы размæ æрбацыдтæн телерадиокомпанимæ. Кæд æмæ мæхæдæг Æппæт-уæрсон радио æмæ телекомпанийæ æрбацыдтæн «Мир»-мæ, уæддæр тынг тарстæн, нæ зыдтон, мæ бон ацы командæ уæддæр æмвæзæдмæ сисын бауыдзæн, æви нæ...».

— **Телерадиокомпани «Мир» уыдис æмæ ссис, цæмæй хицæн кæнынц замантæ?**

— Мах Хæдбар Паддзахадты Æмбалады, технологиты цæстæй акæсгæйæ, аразæм хуыздæр телеуынынад. Зæгъæм, Æмбалады нæ телеуынынад коммæ æфирмæ рауыд виртуалон студийæ. Кондадон тыгъддон комплекс та уацхæссджытæн бар дæтты дунейы алы къуымтæй æрмаджытæ дæттынæн. Мæ хуыдымæ гæстæ Уæрæсейы ерысхъом базарады «Мир» ис раззагдæр дæс компаниы хсæн. Бындур ын чи сæвæрдта, уыцы паддзахадты интерестæ хъахъæд цæуынд, сæйрагдæр у бæрц зонин.

— **Радик, алы бæстæты «Мир»-мæ кæй кæсынц, уымæн йæ сусæгдзинад цæй мидæг ис?**

— Сæ бон базонин у æппæт хабæртæ, ис зониндзинæдтæ райсæн æмæ сæ спайда кæнæн. Уæдæ нæ телеуынынад зæрдæхæлар кæй у, уый дæр адæм базыдтой. О, æцæгдæр ис, мæнæ «зумер»-тæ кæй хонинц, фæсивæды ахæм фæлтæр. Уыдон классикон телеуынынадмæ нæ кæсынц. Мах сын сæ размæ хæссæм сæрмагонд контент — цыбыргонд видео «шортс»-тæ. Аразынц сæ телеуынынады дæсны куджытæ, мæнæ сæ, хатыр бакæн, фæлæ цавæрдæр блогертæй нæ исæм. Кæсынц, хæрхъæд конд цы æрцыд, уымæ. «Мир» та цы кæны, уый бæрзонд æмвæзæдыл.

— **«Алы бон дæр иумæ»-йы бындурыл дунеон телерадиокомпани «Мир» æрбау кодта дзыллон хабархæссæг фæрæзтæ. Ацы хуыдымæ алы бон дæр коммæ æфиры радиойы рацæуы «Мир 24» информацион программæ. Æрбау кæныны хуыды цæй мидæг ис?**

— «Мир» у, Æмхæлардзинады бæстæты æмæ Гуырдзыйы чи кусы, ахæм бирæнацион стыр компани. Мах дзурæм æмæ æвдисæм, нæхи зæрдæмæ цы цæуы, иннæтæн дæр ахсджиаг цы у, уый. Ома, иунаг бæстæйы телевизормæ кæсæг, радиомæ хуысæг кæнæ социалон хызтæй пайдагæнджытæ нæ, фæлæ æмхуызонæй. Кæнгæ интеллекты тыххæй та зæгъдынæн афтæ: «Уый у, пайда цæмæй кæнæм, ахæм фæрæз. Машинойы цалхы болтытæ къухæй дæр ис базилæн, ис пневматикон дæгъæлæй дæр спайда кæнæн. Алцыдæр баст у адæймаджы

— **Дæ бон, Радик, рахатын у, контент кæнгæ интеллект скодта æви?**

— Уайтагъддæр, фæлæ кæнгæ интеллекты фæрæзтæ хуыздæргæнгæ цæуынд. Зæгъæм, программæты хсæн каналтæ æнæ кæнгæ интеллекты технологитæй нал фидауынц. Нæ телерадиокомпани «Мир» æххæст у бирæ зæрдæхæлар традицитæй. Хæрзаудæн фондтæн æххуыс кæнæм, Сывæлæтты хъахъæнынны бон эфир дæттæм сабитæн, фыццагæм сентябры агъоммæ та «Зониндзинæдты бон телеуынынад æмæ радиойы тыххæй» скæнæм, æрхонæм уазджыты.

Ома, æрмæст Мæскуыйы нæ, фæлæ Минский, Бишкекы, Баку æмæ нæ филиалтæ кæм ис, ахæм æндæр бæстæты. Алы бæстæты бархонтимæ зыуты архайæм, æфснайæм Хъасы дæнджызы былгæрæттæ Азербайджаны, Хъыргъызы республикаейы Исык-Кульы былтæ, Хъазахстаны хæххон кæмттæ, æппæт Æмбалады бæстæты садæм тала бæлæстæ, уæдæ Доноры национ бон Мæскуыйы æмæ Ашуры бон Бакуйы раттæм туг.

— **Куыд зонæм, афтæмæй дæхæдæг, Радик, рагæй дæр æмхиц дæ хæххон лыжæтæм. Хуыздæр курорттæ ма нын ранымай Хæдбар Паддзахадты Æмбалады.**

— Уый Алтайы — Манжерок, дарддæр — Красная Поляна, йæ фæстæ — Кемеровайы областы — Шерегеш, дарддæр — Азербайджаны — Шахлан. Уым 2024 азы уыдтæн æмæ дзы разыйæ базадтæн, йæ трассæ дæр итгæг хорз у, сæ лæггæдтæ дæр бæрзонд æмвæзæды сты.

— **Бузынг, де ргом ныхасы тыххæй.**

Куыд зонæм, афтæмæй Паддзахадты 'хсæн телерадиокомпани «Мир» у медиафæрæзты æмхæладзинад, йе уæнгтæ сты телеканалтæ «Мир», «Мир 24», радио «Мир», информацион портал MIR.24 TV æмæ социалон хызты аккаунттæ. Медиахолдинг æххæссы 180 милуан адæймагыл.

Алагеры районæй

Пъæлицæйы цыппаркъахыг хæлæрттæ

Алагеры скъола-интернаты фарæстæм къласы ахуырдаутæ Цæрагойты хъахъæнæн æппæтдунеон боны фæдыл бабæрæг кодтой Алагеры районы пъæлицæйы хайады кинологон службæ. Уыцы ахсджиаг фембæлд арæст æршыл директоры хъомыладон куысты уынаффæгæнæг æмæ сывæлæтты æхсанæдон иугонд проект «Новогаторы детства»-йы æмархайаг ТИНАТЫ Эллæйы хъæппарисæй.

Пъæлицæйы куджытæ сывæлæттæн зæрдигагæй радзырдтой сæ цыппаркъахыг æмкусджыты куыд цæттæ кæнынц, службæ кæнынмæ цавæр куйыты хуызтæ æвзарынц, ацы куысты куыд ахсджиаг у æгъдау æххæст кæнынны фæтæк æмæ кинолог, стæй йæ цыппаркъахыг æмбалымæ кæрдæдзи куыд æмбарой, уый тыххæй. Сывæлæттæ сæхи цæстæй фæдтой цыппаркъахыг пъæлицæйæггитæм цы вазыгджын хуыддæгтæ æххæст кæнынц, уый. Уымæй уæлдай ахуырдаутæ, базыдтой бирæ ногдзинæдтæ цыппаркъахыггæм куыд зилын хъæуы, уый тыххæй. Скъоладзаутæм цы фарстатæ æвæрд, уыдонæн цыммыдсаг дзуаппытæ хуыстой дæсны специалистты раны хæстæй.

Тинаты Эллæ куыд бафиппайда, афтæмæй ахæм фембæлдтæ скъоладзаутæн æххуыс кæ-

нынц сæ дунæмбарынад уæрæхдæр кæнынæн, гуырын сæм кæнынц бæрзон ахаст цæрагойтæм, нæ цыппаркъахыг хæлæрттæм хорз, рæвдаугæ цæстæнгас даргæйæ куыд фидардæр кæны ахастдзинад семæ.

Уыцы бон сывæлæттæн æрмæст зониндзинады экскурси нæ сси, фæлæ

ГÆЗЗАТЫ Зæринæ, Алагеры районы мидхуыддæгты хайады инспектор

Ирон хабæрттæ

Куырдуаты бадæг

Черчесты Сæхмырзæ фидыд цы чызгимæ уыд – Хъаммæрзаты Дадикка, уый куырдуаты фæбадт дыууæ азы.

Уый бæрц фæбадт ноджы Цогойты Любæ дæр – Созæты Дебойи къайаг.

Æрхæссыны агъоммæ-иу кодтой сияхсы цыд, Хастой къабайæгтæ, сæрбагтæнтæ, цындатæ, къафеттæ хæстæгдæртæн.

Чызджытæ фылдæр хатт куырдуаты бадтысты, сияхсæн-иу йæ бон ирæд бафидын куы нæ уыд, уæд. Иуæй-иутæм та хорзау каст куырдуаты аба-дын.

Черчесты Сæхмырзæ æмæ Созæты Дебо ирæд цæмæй бафыстаиккой, уый сæм уыд. Уыдис сæм бирæ фос, цæрæг хæдзæрттыл нымад уыдысты. Хъæрæсейæн та æнæ хæс райсгæ цанæбæрæ-джы уыд ирæд бафидын. Уымæ гæстæ хæсты баццуд, æрхаста Насхидианы, фæлæ, уийфæс-тæ йæ хæстæ цæмæй бафыстанд, уый нæ уыд, æмæ 1912 азы Америкамæ куыстагур фæццуд. Уырдыгæй фервыста æхца, бафыста йæ ирæды хæсрайст, фæлæ йæхæдæг уым бацæрæфтыд. Ам ын баззад лæппу – Хъауырбег. Америкамæ ма ащыдысты амонадур Цъамадæй Хъайтаты Угъалыхъ, Уырымты Гæбис æмæ Черчесты Тæ-тæрхъан. Уыдон дæр уым байсæфтысты.

Куырдуаты ма бадтысты, чызжы-иу чи куырдат, ууыл исты бæллæх куы 'рцыд, уæд. Фæлæ уæд-дæр сæйрагдæр ахосаг уыд ирæд. Тынг рагæй баззад, æрыхъуыст æмæ ма ныр дæр фæкæ-нынц куырдуаты бадæг чызджыты цæгъдтытæ. Нæ хъæукаг сидзæр чызг Черчесты Уæлгæ арæх кодта уыцы цагъд æмæ-иу цæссыгналгæ фæн-дыримæ зарыд. Æппæтæй тынгдæр та йæ кодта, уæлдæр куыд загътон, афтæ Черчесты Бабуца... Уымæн та йæ уарзон Пагæты Брахъ мард фæци фыдгулы кыхæй, æмæ цалдæр азы куырдуаты фæбадт...

Нал фæразын дыууадæс азы
Куырдуаты бадын, гъей!
Уийых æрбауай, нанайы лæппу –
Мæ иунæг уарзон, гъей!

Дæ сидзæр бонтæ мæнмæ цы 'рхастай,
Мæнмæ цы 'рхастай, гъей!
Балгæстæг кæн дæ фыды 'фсымæргæн.
Дæ фыды 'фсымæргæн, гъей!

Цæст куы не 'ххæссы йæ бирæ фосыл,
Иæ бирæ фосыл, гъей!
Ирæд æрбарвит мæ тызмæг фыдæн,
Ирæд æрбарвит, гъей!

Уийых æрбауай, нанайы лæппу,
Кæдмæ дæм бадон, гъей!
Куынæуал фæразын дыууадæс азы
Куырдуаты бадын, гъей!

Хатгай-иу дуар æхгæддæй йæ уаты зарджы-тæ кодта, æппындар фидыд чи нæ уыд, сусæг уарзондзинад чи 'мбæхста æмæ æнхæлмæ чи каст, ахæм чызг дæр... Лæппу та-иу хъуамæ зон-гæ дæр ницы кодта. Кæуæгау-иу кодтой чызджы фæндыры амонантæ, рæсугъд æнгуылдзтыл ныздæвгæйæ:

Ахудынæн

«Бæргæ, афтæ куы уыдаид!»

Бауырнæд уæ, абоны царды зындынæдгæн быхсынæн стыр хæру хъæуы. Нæхи-мæ иу «кризисæй» нæма 'рцауæм, афтæ та иннæ нæ дуармæ æрбалæу-уы, æрбакъуырцц-къуырцц кæны, æмæ, кæд лæг дæ, уæд æй ма 'рбаудад! Ирыстон дзæнæтон бынат у, зæдбадæн, фæлæ, лæг æхцайы капекк кæм бакуса, ахæм фадæттæ къуындыгæ сты...

Фæсивæдæй бирæтæ сæ сæр бафснайдтой, лидзынц – чи Мæскуы æмæ Бетъырбухмæ, чи та – фæсарæнтæм, сæхи фæдарынмæ фæрæзтæ агурынц. Дигсга та уый у, æмæ, кæд сæ райгуырдæн зæхх бирæ уарзынц, уæддæр – дардæй.

Сæрибары уæлдæф чи сулæфы, уый фæстæмæ здæхынæвæнд нал скæны искуы иуы йеддæмæ. Ам, нæхимæ, дæр, дам, чи агура, уый ссардзæн куыст. О, ссардзæн, дзæбæх фæхæ-цæг ыл куы уа, уæд. Фылдæр хатт нæ мызд – мамæлайы къæбæры фæг, цалынмæ йæ исыны рæстæг фæхæццæ кæны, уæдмæ йæ лæг æфстауæттæй хæрд фæвæййы.

Абоны царды зындынæдтыл уыд сæ ныхасы сæр Сахълæу æмæ Дже-тæгъæзæн дæр. Кæрæдзийы рагæй нал федтой, Джетæгъæз «уæрæсе-дзау» у, Сахълæу та Ирыстоныл йæ зæрдæ нæ ивы. Ахабæрттæ кодтой, æмæ, кунд вæййы, афтæ мыздмæ æрхæццæ сты. Джетæгъæз дзæвгар

йæ 'фсæн бæхы «зæрдæйы» куыстыл фæгуырысхо – уайтагъд ын йæ низыхатт сбæргæ кæны, йæ бинонты сусæгæй йæ «адзæ-бæх кæны». Æхцайы капекк æм куы нæ уа, уæддæр ссардзæн ивæн хай балхæнынмæ.

Нæ сыхы лæппутæн дæр ны-хас бачайдагъ, хæдтулгæты техникон авналæнтыл дзырунц. Æрхæццæ сты бензинмæ. Ар-таг ницæйæг, сайд кæй у, уый сусæггаг нæу, алчидæр æй йæ машинæйыл æнкъары. Дзури-нæгтæ – бирæ, зæгъæм, кæмæн цас хæры йæ хæдтулгæ. Сæ

фæппæлыд йæ улупайæ, фæг, дам, мын сты алцæмæн дæр, суанг ма аз дыууæ хатты фæсарæнты баулæ-финмæ дæр. Æрæджиау бафарста йæ 'рдхорды, ды, та, дам, цас исыс. – Нæ дæ бауырндзæн, фæлæ мæ фыццаг мызд хæдзармæ куы 'рба-хастон, уæд нæ фыд фысы сæр аха-уын кодта! – дзуапп ратта Сахълæу. – Ахæм стыр мызд æрбахастай, æмæ фыр цинай кустарт акодта? – йæ хъæлæсыуагыл хөлæг фæзынд, афтæмæй та йæ афарста «уæрæ-сæдзау».

– Бæргæ, афтæ куы уыдаид! Фыр мæстæй йæхи нал баурæдта...

цæстæнгас рагом кодтой, фæлæ иу хъуыдымæ не 'рцыды-сты:

– Сæдæ километрæн мæн «Ма-русæ» æрмæстдæр æвд литры хæры, – сæрыстырхуызæй загъ-та Сахълæу, – уæллæй, арды-гæй горæтмæ йыл ацæуын, уым æрзылдтытæ кæнын, фæстæмæ нæхимæ æрцæуын, æмæ ма дзы иу литры бæрц та фæстауæрц скæнын.

– Уый дигсга нæу, дигсга мын æрæвджы Корто дзырдта. Ард-бахордта, стыр сомыгæ бакод-та, мæ машинæйы, дам, дæс

хæдзар ссарынæвæнд скодта. Иу ран йæ фæндаг цыфдзæстыты рæзты хъуамæ дардтаид. Куыд хæстæг-дæр кодта, афтæ йæ хуыстыл хæф-сыты уасын æрцыд. Раст сæ цыма ардаугæ счынди, афтæ бæстæ сæ сæрыл систой, нал æенцадысты. Лæг куыд нæ мæсты кодта. Иуафон дзы йæ сæрын куы нал уыд, уæд фæ-мæ ныггуыбыр кодта, рæстæг ра-цыд, цалынмæ талындыжы зæрдæйы

литры куы нывгæнын, уæд, дам, мын дыууæ къуырийы фæг вæй-йы, – «сенсацион» хабар ракодта Дæдо. – Корто иу ранмæ бацæуы, дзæбæх ныццъырхы, маши-найыл сбдынмæ нал сбæззы, æмæ йын искæй дуармæ баз-зай. Йæхæдæг кæнæ фысым-тæм бахсæвиуат кæны, кæнæ та йæ йæ хæдзармæ аласынц. Афтæмæй йын дæс литры афæдзæг хъуамæ кæной, – йæ пьæртт баппæрста «Доцент».

фæндиаг дур ссардта, уæдмæ, йæ кых дæрд фæхаста æмæ йæ цы-марайы астауæмæ фехста. Хуыцау дын ахæм хорз ракаена – хæфсыты уасын исдугмæ фæсабыр, сыбыртт нал хъуысыд. Джетæгъæз йæхичæй галы бузынг фæци æмæ цыфдзæ-сты 'рдæм дзырты:

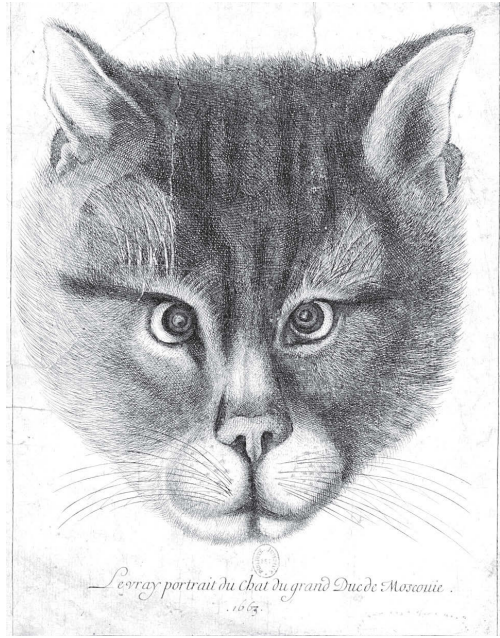
– Гъеныр уал баздæхут æмæ уæ мард бафснайут!..

Историйы баззад

Гæды Алексейы фырт Романов

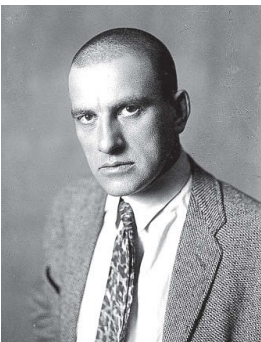
Францы Национ библиотекæйы ис, махæй бирæтæн нæ фæсонæрхæдджы дæр чи нæй, ахæм цымыдисаг гравюрæ. «Московский бæрзонд къниазы гæдыйы æцæг портрет», 1663 азы фыст, чехаг нывгæнæг Вацлав Холлары куыст – иу-нæг ахæм хуызæг аивæдты историйы. Нырæтæккæ зындгонд куыд у, афтæмæй ацы портрет – хæдзарон цæрагойы Уæ-рæсейы гравюрæйы æппæты рагондæр ныв. Нывгонд та йыл ис паддзах Алексей Михайлы фырт Романовы уарзон гæды.

Йæ ном историйы нæ баззад, фæлæ нæм уый хыгъд æрхæццæ йæ зæрдæ-фæлмæнгæнæн рагон портрет. Зын-донд куыд у, афтæмæй уыцы заман Уæ-рæсейы ахæм цæрагойты нывтæ тынг-тынг гыццыл уыд, кæд-иу искæд иуты нывтæ конд æрцыдысты, уæд цæрагойты нæ уыдысты, стæй портрет дæр мах нырык-кон æмбарынады хуызæн нæ уыд. Алек-сей Михайлы фырт дуджы портреттæ фыст цыдысты парсунæйы – портреты рагондæр жанры.

Цымыдисаг цаутæ

Зындгонд адæмы цардæй

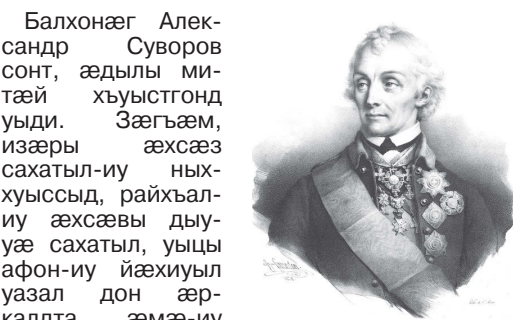
Иухатт поэт Владимир Мая-ковский бахъ-уыд фысджы-тæй йедзæг стыр залы æмдзæв-гæтæ кæсын. Ахæм хъуыдаг хатт нæ уыди, фæлæ пролетарон поэ-тæн ацы изæр бынтон æндæр-хуызон рау-ад. Трибунаейæ

йæ 'мдзæвгæтæ куы каст, уæд, уыцы азты нымæц кæмæн нæ уыд, йæ уыцы фыдаудæнгæнджытæй иу фæхъæр код-та:

– Мæнæн де'мдзæвгæтæ æмбæр-стгонд не сты! Цыдæр æдылытæ сты!.. – Уым тæссагæй ницы ис, дæ сывæл-лæттæ сæ бамбардзысты, – дзуапп ратта Владимир Владимировы фырт.

– Мæ сывæллæттæ дæр сæ нæ ба-бардзысты! – дарддæр дзырдта хæ-рмæздæр.

– Цæмæн афтæ дæлдзыныг кæныс дæ сывæллæттæ, – мидбылхудгæйæ загъта поэт. – Чи зоны, сæ мад зондджын у, æмæ уыйæрдæм фæуыдысты.

Балхонæг Алек-сандр Суворов сонт, æдылы ми-тæй хуыстгонд уыди. Зæгъæм, изæры æхсæз сахатыл-иу ных-хуысонд, райхъл-иу æхсæвы дыу-уæ сахатыл, уыцы афон-иу йæхиуыл уазал дон æр-калдта æмæ-иу ныххъæр кодта:

«Ку-ка-ре-ку!». Уымæ, бинаг цинтæй суанг инæлар-фельдмаршалы онг куы схæццæ, уæд дæр хуысонд хосыл. Дардта зæронд цырыхъхъытæ, æмæ-иу æм калджын уæз-джытæ куы 'рбаццуд, уæддæр-иу сæ размæ мидгæггаг дзаумæттæ æмæ æхсæвхуыссæн худы рацыд.

Размæ ныббрысты сигнал дæр лæвæрд-та йæ уарзон «ку-ка-ре-ку»-йæ, дзырунц, зæгъгæ, дам, фельдмаршалы цин ын куы саккаг кодтой, уæд, бандæтты сæрты гæп-пытæгæнгæйæ, дзырдта: «Ай сæрты дæр агæпп кодтон, уый сæрты дæр агæпп кæндзынæн!»

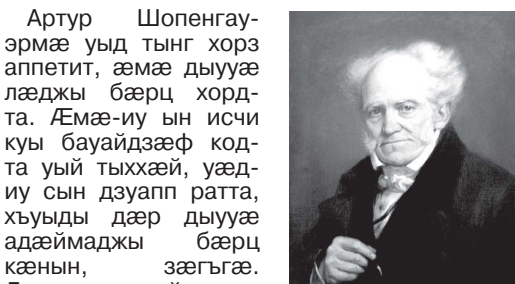
Суворов бирæ уарзта йæ дæлбар адæмæн устытæ курын æмæ сæ чындзы дæттын, уы-имæ хицæнхуыз мадзалай – рæнхъ-иу сæ слæууын кодта, сæ дæргъмæ гæсгæ-иу сæ кæрæдзийæн саккаг кодта æмæ-иу сæ уыцы иу бон ссæдзгæй æмкъæйттæй баиу кодта, дзуар сыл бафтаугæйæ.

Император Ни-колай I нæ уарз-та музыкæ æмæ-иу афицертæн æфхæрдны номыл раварзын кодта – кæнæ гаупт-вахтæ, кæнæ – Глинкæйы опе-рæтæм хъусын. Император Ни-колай I уазæг-доны (туалеты)

йæ фыдаелты портреттæ сауындыны бардзырд ратта, Паддзах куыд бамба-рын кодта, афтæмæй йын зын сахат æх-сызгон вæййы йæ хæстæджытæ æххуыс

æнкъарын. Уый нæ, фæлæ ма Николай Павлович уырдем йæ библиотекæ дæр бахæссын кодта.

Артур Шопенгау-эрмæ уыд тынг хорз аппетит, æмæ дыууæ лæджы бæрц хорд-та. Æмæ-иу ын исчи куы бауайдзæф код-та уый тыххæй, уæд-иу сын дзуапп ратта, хъуыды дæр дыууæ адæймæджы бæрц кæнын, зæгъгæ.

Дыууæ адæймæджы бынатæн-иу бафаста, цæмæй-иу йæ разы мачи сбадтаид, уый тыххæй.

Сихор хæргæйæ-иу алкæддæр хъæрæй ныхас кодта йæ пудель Артамониимæ, стæй-иу æм, кундз йæхи хорз куы дардта, уæд дзырдта æрмæстдæр «Сымах» æмæ «су-дарь», йæ хицауы зæрдæхудты-иу куы ба-цыд, уæд та – «ды» æмæ «адæймаг».

Зигмунд Фрейд топ-пы кæсæнæй каст му-зыкæмæ. Йæ хойы пи-анно апперста æмæ, музыкæ кæм хъæзыд, уыцы ресторæнтæм нæ цыд.

Хантер Томпсон, йæ роман «Страх и нена-висть в Лас-Вегасе»-йыл ын киноныв куы истой, уæд æрбаццуд киносæн фæзмæ. Раулъ Дюкы ролы хъæзыд Джонни Делп. Фыссæг, тынг ра-сыг уæвгæйæ, зындгонд артисты йæхæдæг сæлвыдта. Афтæмæй Джонни Делпы сæрыл стыр цæгæр фæзынд.

Америкæйы Иугонд Штатты æртыккаг прези-дент Томас Джефферсон йæхи кукхтæй сарæзта йæ цыртты дурды дизай-н æмæ йыл ныффыста текст, президент кæй уыд, уый дзы нæ баца-монгæйæ.

Америкæйы Иугонд Штатты æхсæрдæсæймаг президент Авраам Лин-кольн йæ сæрыл дард-та бæрзонд сау цилиндр æмæ дзы дардта фыстæ-джытæ, финансон доку-менттæ, закъоны проекттæ æмæ бæрæгæнæнтæ.

XX æнусы китаийаг па-ддзахадон æмæ полити-кон архайæг Мао Цзэдун йæ дæндæгтæ никæд ныссыгъдæг кодта. Æмæ-иу ын куы загътой, уый æнæгигиенон хъуыд-даг у, зæгъгæ, уæд-иу сын дзуапп ратта: «Сымах искæд фед-тат тигры йæ дæндæгтæ сыгъдæггæ-г?»

Англисæг футболлист Дэвид Бекхæм æнæфснайдзинад нæ быхсы. Йæ алыарс цы предметтæ ис, уыдон хуа-мæ сæ хуыз, формæ æмæ асмæ гæсгæ æмбырдгонд уой, нымæцмæ гæстæ та хъуамæ къæйттæ уой.

Фæрс бацæттæ кодта
ГАПБАТЫ Джетæ

Спортивон фидиуэг

Дзюдо

«Авзист» æмæ уал «бронзæ»...

Азербайджаны сәйраг горәт Бакуйы дзюдойæ цы дунеон чемпионат цæуы, уый æрæмбырд кодта 93 бæстæйæ 622 тыхджындæр спортсмены: 335 нæлгоймаджы æмæ 287 сылгоймаджы. Тох цæуы хæрзиуджыты 14 комплектыл.

Ирыстоны тынг лæмбынæг кæ- Мæдинæ æмæ Тасойты Инал, Ко- сынц ерыстæм, уымæн æмæ дзы сыйхытæм, уымæн æмæ дзы не'мзæххонтæ архайыцц – Таймазты Хъайсынты Мæдинæ та сты Азер-

байджаны иугонд командæйы уæнг-тæ.

27-аздыд ирон дзюдоист Цык-каты Зелим хæццд 81 кг уæзы æмæ кæронбæтæнмæ уæндон кхæдзæф-тæй раццд. Сыгъзæрин майданыл тох кодта дунеон æмæ Европæйы æртæ хатты чемпион Тато Григалашвили-мæ Гуырдызый Республикæйæ. Тох рауад уæззау æмæ æрхæццæ "голд-ен-скора"-мæ (уæлæмхасæн рæстæг), æмæ ам, хъыгагæн, гуырдызгæйы тыхджындæр разынд. Фембæлды фæ-стаг минутыл Григалашвили Зелимы рæдыдыл рацахста æмæ бакуыста уæ-лахизон "вадза-ари". Афтæмæй ирон лæппу рабмбылдта æвзист майдан.

Таймазты Мæдинæ хæццд 70 кг уæзы æмæ схызт пьедесталы æртæ-каг кхæлхæнмæ. Бронзæ майданыл тох кодта сербияг спортсменкæ Алек-сандра Андричимæ æмæ йыл фæуæ-лахиз, «юко»-йæ йæ аппаргайæ.

Мæдинæ у Токийы Олимпиадæйы бронзæ майдан рабмбылдæг, Бакуйы хæрзиуæг та у йæ дыккаг «бронзæ» дунеон чемпионаты.

Тæхджыты ахуырадон фæлтæрæнтæ

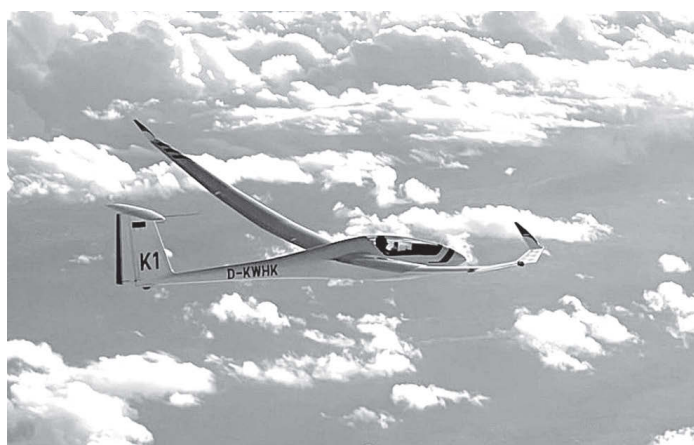
Цæгат Ирыстоны ацы бонты 35 азмæ фыццаг хатт арæст æрцыдысты уæлбæронд ахуырадон фæлтæрæн-тæ Уæрæсейы национ иугонд командæ æмæ тыхджын-дæр тæхджытæ – планеристтæ.

Æнæхъæн мæйы дæргы уæларвон астæ æвдис-дзысты сæ æрæхстдзинад æмæ кæрæдзийæн хай кæндзысты сæ зониндзи-нæдтæ æмæ фæлтæрд-дзинадæй.

Дзæуджыхъæумæ æр-бацæуын уыцы спорт-сментæ сæхицæн кадыл нымайынц, уымæн æмæ Ирыстоны арвы тыгъдады

раздæры рæстæг æвæрд æрцыдысты, абоны онг дæр кæй нæма «афæл-дæхтой», ахæм рекордтæ. Национ иугонд коман-дæйы спортæ сарæз-той Уæрæсейы Планерон спорты федераци æмæ Д з æ у д ж ы х ь æ у ы ДОСААФ-ы аэроклуб.

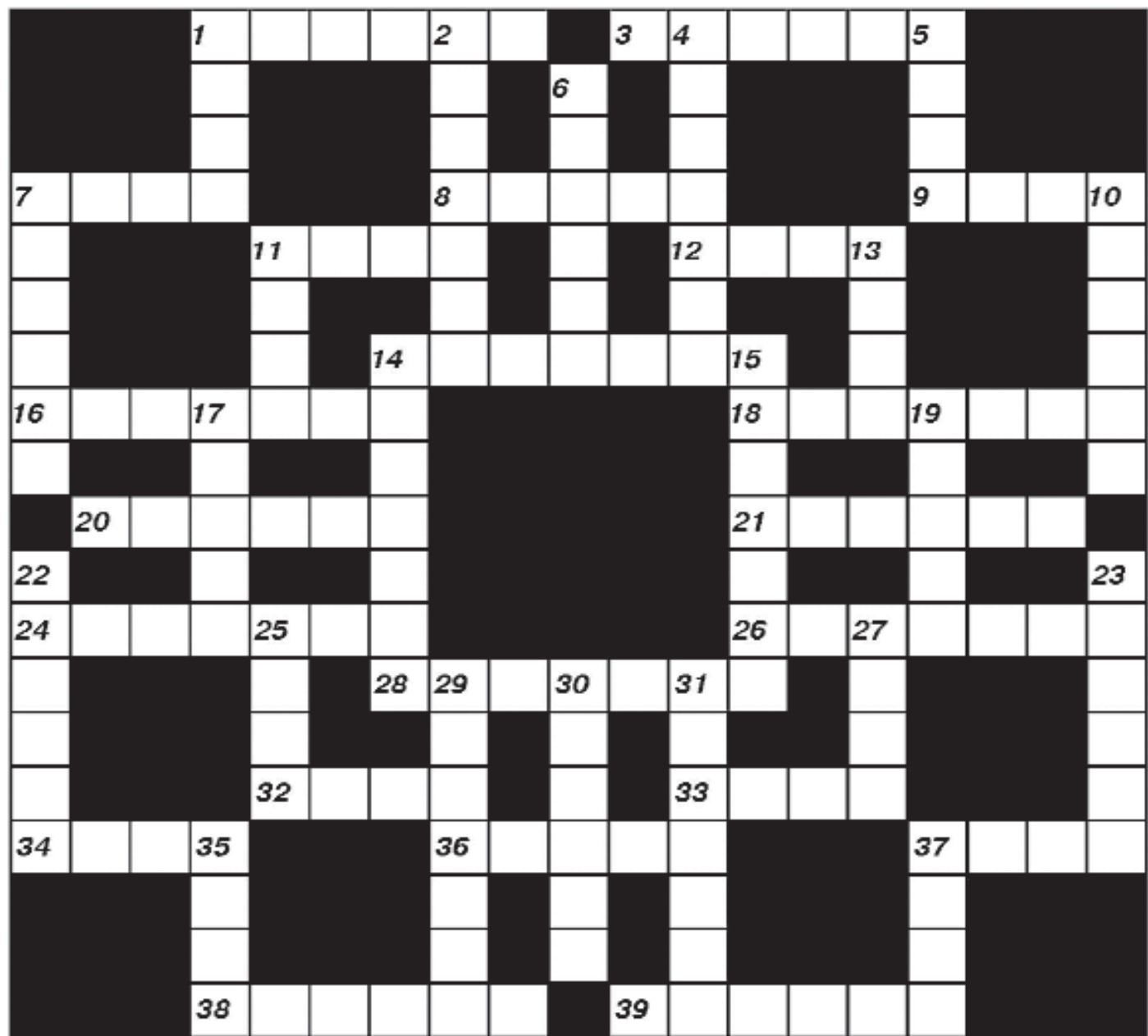
ГАПБАТЫ Алетæ

Дзырдыд

ФÆРСЫРДÆМ: 1. Бердзенаг мифты хъайтар. 3. Куывд-гонд æрдыз хъæбысы. 7. "Авд хо"-йы стъалытæй иу. 8. Чы-сыл цæугæдон. 9. Къахы хай. 11. Швецияг эстрадон ан-самбл. 12. Хъæлдаг маргъы мыггаг. 14. Иу уæнг чи аразы, ахæм дыууæ хъæлæсоны. 16. Хицаудæй хатыр фылдгæн-джытæ. 18. Паддзахад Европæйы. 20. Æмбыд фæлдæхт бæлас. 21. Донæй слæгъзæуæг тымбыл дур. 24. Горæт Ульяновскы облæсты. 26. Æрмдæсныы кусæн тæрх. 28. Сураггæнæн аивады хуыз. 32. Цыргъаг. 33. Хæблиаты Сафры уацау "Æхсæрыл сыфтæр нал хæцы"-йы архайæг. 34. Тæккæ кхæддæр æнæхъæн нымæц. 36. Зайæгой. 37. Рагон хорбарæн иуæг. 38. Толпыхсæй иу æхстæг ба-рæн. 39. Мæнгард æмæ хинæйдаг айдæймаг.

БЫНЫРДÆМ: 1. Сывæллæтты хъæст. 2. Кæнгæ митæ-гæнæг, кълæнц. 4. Искæмæй, истæмæй хабар кæнын. 5. Бæласы мыггаг. 6. Æхгæд бæхуæрлон. 7. Ирон мифоло-гийы стыр æмæ тæссаг калм. 10. Дидинаг. 11. Фæтхуу-ыйы мыггаг. 13. Суг æвæрдæн бынат хæдзары. 14. Зылды хицау. "Дзауы ма... куы бадти". 15. Дызæрдгæ, гуырысхо кæнын. 17. Сайтан, хæйрæг. 19. Хъæу Хуссар Ирыстоны. 22. "...фæлдæхы йæ сыфтæ, дæу хоны æнусон хæстон". (Асаты Рузæз). 23. Цалдæр зæлы æмрæстæджы, гармо-нион æгъдауæй иуæг. 25. Сæры цармы низ. 27. Ирон сылгоймаг-фыссæджы ном. 29. Литературон уацмыс. 30. Арткалæг хох. 31. Ногæй рацарæст. 35. Паддзахады нысан. 37. Чысыл хъæд.

Дзуаппытæ 3 октябры мыхуыргонд дзырдыдæн

ФÆРСЫРДÆМ: 1. Къурупа. 4. Мæнгард. 9. Наиб. 11. Ахъаз. 12. Нина. 14. Ватт. 16. Итон. 18. Момбаса. 19. Са-неев. 21. "Турист". 23. Рудзигæмбæрзæн. 24. Цæукъа. 27. Гæрæзæ. 30. Æвгæнæн. 31. Сауи. 33. Мысы. 35. Лами. 36. Асæмæ. 37. Асин. 38. Новалис. 39. Никитин.

БЫНЫРДÆМ: 1. Кæндыс. 2. Раба. 3. Платов. 5. Æв-зист. 6. "Гино". 7. Дзæгот. 8. Хъæбысæйхæцæг. 10. Ивон. 13. Инди. 15. Тменыхъæу. 17. "Таухæрæны". 20. Акулæ. 22. Сæдз. 24. Цылын. 25. Уым. 26. Авиаци. 27. Гæмæзи. 28. Æмсы. 29. Есенин. 32. "Аида". 34. Сабй.

Æхсызгон цау

«Космосон кълас» – Мæскуыйы

Къомайты Русланы номыл Космонавтикайы скъо-лайы «Космосон кълас» Æппатгæрæсæон конкур-«Космосон турнир»-ы кæй фæуæлахиз, уый йæ ахуырдаутæн фадат ратта фыдыбæстæг ракетон-кос-мосон къласы раззагдæр уагдæттимæ базонгæ кæны-нæн.

Сæ балцы рæстæг лæп-путæ æмæ чызджытæ уы-дысты Ю.А.Гагарины номыл Космонавтæ цæттæгæнæн центры фондз объектæ æмæ базонгæ сты космонавтæ цæттæгæнæн инфраструк-турæимæ – центрифугæ æмæ гидролабораторийæ. Сæ программæ уыдис хъæздгæ, бæбæрæг кодтой

Ракетон-космосон корпора-ци «Энерги», уымæй уæлдай ма – куыстатæ дыууæ му-зейы æмæ дзы федтой ра-кетон техникæйы историон хуызæтæ, уыдонимæ – ра-кетæтæ Р-1 æмæ Р-7.

«Космосон кълас»-ы хъо-мылгæнинæгтæ ма уыдысты Космонавтикайы музейы æмæ дзы архайдтой космо-

Фембæлд сарæзта кадры службæйы разамонæг Свет-лана Коган. Архайдтой ма дзы куыстатæ минæвæрт-тæ, уыдонимæ – цæттæгæ-нæн æмæ рæзты хайады хи-цау Марина Ефремова.

Уæлдай зæрдæмæхъар-гæдæр уыдысты Марина Викторы чызджы ныхæстæ Къомайты Русланы тых-хæй. Куыд фæбæрæг код-та, афтæмæй не 'мзæххон æрмæст курдиатджын кон-структор нæ уыд, фæлæ йæ куыстатæ мысынц йæ зæрдæхæлардзинæд æмæ æххуыс раттынмæ цæттæ-дзинады тыххæй.

«Космосон кълас»-ы ахуырдаутæ ацы балцы руаджы федтой къласы раззагдæр куыстæттæ ар-хайд, базонгæ сты фыды-бæстæг космонавтикайы историимæ æмæ ракетон-космосон къласы дардæ-ры профессионалон рæзты гæнæнтимæ.

Къомайты Русланы номыл Космонавтикайы скъо-лайæ размаæ 'æрдд нысан-тæ æххæст кæны национ проект «Фæсивæд æмæ сывæллæттæ»-йы фæлгæ-ты, æмæ ахæм фембæлдытæ ахсджиаг сты – скъола-дзаутæн фадат дæттынц, цы зониндзинæдтæ райсынц, уыдон реалон дæсныдæд-тимæ сбæттын æмæ кос-монавтика æмæ ракетæтæ аразыны къласы сæ дард-дары ахуыры фидæнмæ акæвсынæн.

АГЪНАТЫ Алетæ

Дыгуры район

Практикон æгъдауæй архайынц

Дигорайы горæты дыккагæм скъо-лайы ахуырдауты цалх кæнынц æнæ-пилотон тæхæг аппаратимæ практи-кон æгъдауæй архайынц.

Ахуырты рæстæг чызджытæ æмæ лæппутæ райхалынц æмæ фæстæмæ сæмбырд кæнынц квадрокоптертæ, дронимæ архайынц профессиона-лон симуляторыл. Уымæй уæлдай ма скъоладзаутæ сæхи арæст модель-тæ дæр фæлварынц, æнтыстджынæй сæхи æвдисынц республикон æмæ-зады ерысты.

РЦИ-Аланийы Ахуырад æмæ на-укайы министраты куыд фæбæрæг кодтой, афтæмæй ахæм ахуырæг сты иттæг хорз мадзал техникон фæлтæр-ды рæзгæн, курдиатгæг рагон кæнын æмæ сæ фидæны чи бæхъæудзæн, ахæм фæлтæрддзинад райсынæн. Ацы ахуырæг арæст цæуынц национ проект «Æнæпилотон авиацион систе-мæтæ» сæххæст кæнын фæлгæты.

БУТАТЫ Азæмæт

РЕКЛАМÆ, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

Кладка каминов, мангалов, отопительно-жаровочных комплексов, осетинских печей под газ и под дрова. Гарантия работы – 30 лет. Работают профессионалы. Тел.: 8-988-830-81-12 (Ирбек); 8-928-484-24-58 (Хамиц).

Инвентаризация плодового сада! Профессиональный садовод, после визуальной оценки сада, срубят старые, выработавшие свой ресурс плодовые деревья. Работают по принципу «Как себе!» Тел.: 8-928 856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Металлоизделия: ворота, двери, навесы из лексана, металлоконструкции любой сложности. Тел.: 8-928-928-88-24.

Цыппæрæм хатт мыхуыры ра-цыд Цъойты Хазбийы чынгæ «Ирон царды æгъдаутæ». Адæм та йыл æхсызгонæй сæмбæл-дысты. Балхæнæн æй ис Мы-хуыры хæдзары дыккагæм уæладзыджы, йæ аргъ – 500 сомы. Бадзуæрæн ис Тая До-ронинамæ ахæм телефонтæй: 8-928-483-46-51; 25-92-72.

Для повышения плодородия почвы продаем лучшее органическое удобрение – конский перегной в мешках. Доставка. Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Газет "Рæстдзинад"

хицæн адæймæгтæ, куыстæттæ, коо-перативтæ, алыхуызон фирмæтæ, киноте-атртæ, клубтæ æмæ салонтæй асламдæр æргътæй исы алыхуызон хъусынгæнинæг-тæ – бæрæгбæттæ, куыдтæ, чындзæх-сæвтæ æмæ райгуыраон бонты фæдыл арфæтæ, тæфæрфæстæ, мысæн бонты æрмæджытæ, рекламæ, уыимæ – газеты ра-дон, науæд та хæстæгдæр номыртæм. **КУСГÆ БОНТÆ** – кьюырисæр, дыццæг, æртыццæг, чыппæрæм, майрæмбон (9 саха-тæй 18 сахатмæ).

25-67-03

Номыры радхæссæг редактор – Касаты Батрадз. Дизайн: 1-аг фарсæн – Рубайты Нелли; 2-аг фарсæн – Гуызмæзты Зæринæ; 3-аг æмæ 4-æм фарсæн – Халиты Изæ. Корректортæ: 1-аг фарсæн – Гæлгойты Наташæ; 2-аг фарсæн – Хъойбайты Галинæ; 3-аг фарсæн – Дзоцциты Тамарæ; 4-æм фарсæн – Кæлхуты Фатимæ.

"Рæстдзинад" цæуы кьюыры 5 хатты Газет уадзы РЦИ-Аланийы Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникацыты комитет. Газет регистрацигонд æрццд Бастдзинады, информацион технологитæ æмæ дзыллон коммуникацыты къласы архайдмæ цæстдарды федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы 2023 азы 10 октябры (регистрацион номыр ПИ № ТУ 15-00162)	Сæйраг редакторы хæдивæг БУТАТЫ Эльзæ	Сæйраг редакторы исæн уат – 25-96-27. Сæйраг редакторы хæдивæг: Бутаты Эльзæ – 25-63-19. Бæрзон нымæрддар: Гапбаты Алетæ – 25-91-89. Шеф-редактортæ: Касаты Батрадз – 25-93-74, Абайты Эдуард – 25-99-33. Рауагды редактор: Гæззаты Фатимæ – 25-96-16. Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ – 25-94-19. Уацхæсджытæ: Саутæты Тамила, Татьяна Шеходанова (къамисæг) – 25-96-31, Баскаты Уырызмæг – 25-91-88, Гугкаты Жаннæ – 25-96-50, Дедæгкаты Зæлинæ – 25-94-57, Хъойбайты Галинæ – 25-90-54, Хæмыцаты Морис – 25-93-68, Хуыбаты Ларисæ – 25-96-31. Сайты редактор: Хозиты Дæрæсæ – 25-90-54. Рекламæйы хайады сæргълæууæг: Бызыккаты Зенфирæ – 25-67-03. Корректортæ – 25-93-36, компьютерон цех – 25-93-97.	Нæ газетæй ист æрмæгæй æндæр мыхуырон рауагды пайдагонд куы цæуа, уæд хуамæ, æнæмæнг, бæрæггонд уа, "Рæстдзинад"-æй йæ кæй систой, уый. Фыстæджытæ, кхуыфтытæ, къамтæ æмæ нывтæн рецензи нæ дæттам, стай сæ автортæм дæр фæстæмæ не 'рвитæм. Газеты цы æрмæджытæ рацæуа, уыдоныл бæрндзинад хæссынц сæ автортæ. Рекламæ æмæ хуыссынгæнинæгты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхæимæ бæрндзинад нæ исы.	Редакци, рауагдæд æмæ типографийы адрес: 362015, РЦИ-Алани, г. Дзæуджыхъæу, Къостайы проспект, 11. Мыхуыргонд цæуы акционерон æхсæнд "Ирыстон-полиграфсервис"-ы	Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы. Газет цæуы кьюыры фондз хатты. Индекс 53901. Тираж 2477. Заказ № 1125. Мыхуырымæ хуамæ фыст æрцæуа – 18.00. Мыхуырымæ фыст æрцæд – 18.00. Email: rastdznad@mail.ru Сайт: www.rastdznad.ru
--	---	---	---	--	--